

Inkluzivno obrazovanje – često postavljana pitanja

Autorka: **Snežana Lazarević**

Inkluzivno obrazovanje – često postavljana pitanja

Autorka: **Snežana Lazarević**

O obrazovanju govori član 24. **UN Konvencije o pravima osoba sa invaliditetom**. U ovom članu se kaže da svi imaju pravo na inkluzivno obrazovanje, kao i na realizaciju tog prava bez diskriminacije i na osnovu jednakih mogućnosti na svim nivoima uključujući i doživotno učenje. Država mora da obezbedi da deca ne budu isključena iz slobodnog i obaveznog osnovnog ili srednjeg obrazovanja na osnovu invaliditeta te da osobe sa invaliditetom dobiju potrebnu podršku u okviru sistema opšteg obrazovanja radi njihovog efikasnijeg obrazovanja.

Kakva je situacija kod nas?

Imam dete sa smetnjama u razvoju. Mogu li da ga upišem u predškolsku ustanovu – vrtić i kako?

Da. Važno je da znate da deca sa smetnjama u razvoju, kao i još neke grupe dece imaju prednost prilikom upisa u vrtić. Ukoliko imate problema, možete da se pozovete na čl. 13. Zakona o predškolskom obrazovanju i vaspitanju, koji o tome govori.

Da li moje dete ima pravo da ide u redovnu vrtićku grupu, ili mora da ide u razvojnu grupu?

Svako dete ima pravo da bude upisano u redovnu vaspitnu grupu. Odluku o tome donosi roditelj. Ukoliko je to potrebno, predškolska ustanova (vrtić) doneće za dete individualni vaspitno-obrazovni plan. To znači da će zaposleni pratiti njegovo napredovanje i razvoj, uključivaće ga u aktivnosti prema njegovim mogućnostima i planiraće ciljeve za dalji rad sa njim.

Upis u pripremni predškolski program (da li je predškolsko obrazovanje obavezno)?

Prema Zakonu o predškolskom vaspitanju i obrazovanju (čl. 23. i čl. 24.), jedinica lokalne samouprave (opština) je dužna da vodi evidenciju dece koja su uzrasta između 5,5 – 6,5 godina i koja su stasala za upis u predškolsku ustanovu, odnosno za pripremni predškolski program. Oni o tome obavješavaju predškolsku ustanovu (vrtić) ili školu koji realizuju predškolski program. Predškolska ustanova dužna je da obavesti roditelje o tome da treba svoje dete da upišu u predškolsku ustanovu.

Svi roditelji uključujući i roditelje dece sa smetnjama u razvoju dužni su i obavezni da svoju decu upišu u predškolsku ustanovu, odnosno školu. Roditelj ima pravo da sam izabere predškolsku ustanovu, odnosno školu (čl. 96. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja). Prema tom istom članu, predškolska ustanova, odnosno škola koja realizuje pripremni predškolski program, dužna je da upiše svako prijavljeno dete, bez obzira na prebivalište roditelja.

Zašto je ovo važno?

Osim što je to vaša zakonska obaveza, važno je da budete svesni toga koliko je obrazovanje značajno za svako dete. U predškolskoj ustanovi deca neće učiti samo osnove čitanja, pisanja i računanja, već se uče i samostalnosti, da sami jedu, da se obuku, sklone igračke. Sve su ovo vrlo važne veštine koje se najbolje uče u društvu vršnjaka – druge dece.

Osim smetnji u razvoju, moje dete ima i dosta zdravstvenih problema i često boravi u bolnici ili na kućnom lečenju. Kako da ga upišem u predškolsku ustanovu kada ono ne može da pohađa pripremni predškolski program?

To pitanje reguliše čl. 20 Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju. Dok dete boravi u bolnici za njega se predškolski program organizuje u zdravstvenoj ustanovi. U izuzetnim slučajevima, ukoliko dete zbog bolesti ili drugih opravdanih razloga nije u mogućnosti da pohađa predškolsku ustanovu, pripremni predškolski program može da se organizuje i u porodici.

U mestu gde živim ima malo dece, a i ne postoji predškolska ustanova. Kako se može organizovati pripremni predškolski program za moje dete?

U takvim slučajevima se pripremni predškolski program može realizovati u putujućem vrtiću (to je namenski opremljen autobus) ili angažovanjem putujućeg vaspitača, što reguliše čl. 21. Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju.

Da li se pripremni predškolski program plaća?

Pohađanje pripremnog predškolskog programa u trajanju od četiri sata je besplatno (čl. 97. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja). Ukoliko se opredele za celodnevni boravak deteta, roditelji učestvuju u obezbeđivanju sredstava u visini od 20% ekonomske cene, kao što je to slučaj i za decu upisanu u vrtić mlađeg uzrasta, pre nego što krenu u predškolsko obrazovanje. Od obaveza plaćanja izuzimaju se deca bez roditeljskog staranja, deca sa smetnjama u razvoju i deca iz materijalno ugroženih porodica (čl. 50. Zakona o predškolskom vaspitanju i obrazovanju).

Kada se dete upisuje u prvi razred osnovne škole?

U prvi razred osnovne škole upisuje se svako dete koje će do 1. septembra navršiti 6,5–7,5 godina (čl. 98. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja).

Mogu li da odložim polazak u prvi razred mom detetu?

Sistem upisa dece u školu promenjen je novim Zakonom. Više nema testiranja kojim se utvrđuje „spremnost“ deteta za upis, već se svako dete navedenog uzrasta mora upisati u školu. Odlaganje je moguće samo u izuzetnim slučajevima (boravak deteta u bolnici, vrlo ozbiljni zdravstveni problemi...).

Šta je od dokumenata potrebno za upis u školu?

Potrebni su: izvod iz matične knjige rođenih, prijava prebivališta, potvrda o završenom pripremnom predškolskom programu, dokaz o zdravstvenom pregledu deteta. Ukoliko vaše dete ima smetnje u razvoju, možete dostaviti i drugu dokumentaciju: izveštaje lekara specijalista, izveštaje stručnjaka/kinja koji su radili sa vašim detetom (psiholog, logoped, defektolog, fizioterapeut...)

Članovi moje porodice nemaju lična dokumenta, kao ni prijavu prebivališta niti zdravstvenu knjižicu. Dete nije pohađalo pripremni predškolski program. Mogu li moje dete upisati u školu?

Da, prema čl. 98. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, škola može da upiše dete i bez gore navedene dokumentacije.

Moje dete je starije od 7,5 godina. Da li i ono može da se upiše u školu?

Da, ako dete starije od sedam i po godina zbog bolesti ili drugih razloga nije upisano u prvi razred, može da se upiše u prvi ili odgovarajući razred na osnovu prethodne provere znanja. To znači da se na osnovu testiranja i uvida u ono što dete već zna dete može upisati u prvi, ali i u neki od starijih razreda. Ovo je važno zbog toga da bi dete zaista boravilo i učilo u okviru svoje vršnjačke grupe – sa decom istog uzrasta, a ne sa znatno mlađom decom (čl. 98 Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja).

Moje dete ima smetnje u razvoju. U koju školu treba da ga upišem?

Odluku o tome da li će dete biti upisano u redovnu ili u osnovnu školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju (specijalnu školu) donosi isključivo roditelj. Vi se možete posavetovati o tome sa stručnjacima koji rade sa vašim detetom, ali odluku u vaše ima niko nema pravo da donese.

U čl. 98 Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja navedeno je da je škola dužna da upiše svako dete sa svog područja. To znači da možete da upišete svoje dete u najbližu školu, onu u koju idu i vaša druga deca ili deca iz susedstva.

Da li mogu da upišem svoje dete u neku drugu školu, ili samo u onu na čijem području živim?

Da, možete da izaberete osnovnu školu u koju ćete upisati dete. Važno je da najkasnije do 01. februara podnesete pisani zahtev izabranoj školi. Škola može da upiše i dete sa područja druge škole, na zahtev roditelja, u skladu sa mogućnostima škole.

Koje su prednosti upisa deteta u redovnu školu?

U tom slučaju, dete će ići u najbližu, lokalnu školu. Mreža specijalnih škola je takva da je vrlo često potrebno prelaziti i po nekoliko desetina kilometara od kuće do škole, ili, u najgorem slučaju, da bi se obrazovalo, dete mora da boravi u internatu. Izdvajanje deteta iz porodice u tako ranom uzrastu je loše za bilo koje, a naročito za dete sa smetnjama u razvoj.

Dete će na ovaj način biti u razredu sa decom iz susedstva pa je mnogo lakše organizovati podršku vršnjaka. Istraživanja pokazuju da dete u školi samo 30% znanja usvaja od učitelja ili nastavnika, a čak 70% od svojih drugova i drugarica. Ova činjenica pokazuje još jasnije zašto je važno da dete boravi u grupi dece koja će podsticati njegov razvoj.

Bojim se kako će se moje dete snaći u redovnoj školi i da li će biti u stanju da prati program. Kako je ovo regulisano?

Dodatna podrška detetu regulisana je članovima 77. i 98. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, kao i sa dva podzakonska akta – Pravilnikom o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje (Službeni glasnik br. 72/2010) i Pravilnikom o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu i učeniku (Službeni glasnik br. 63/2010).

Kako škola utvrđuje da je detetu potrebna dodatna podrška?

Vaspitač, učitelj ili nastavnik pratiće razvoj i napredovanje deteta. Ako utvrdi da dete ne ostvaruje očekivane ishode obrazovanja i vaspitanja (a to znači ako zaostaje u učenju u odnosu na drugu decu), pristupa se prikupljanju podataka radi formiranja neophodne dokumentacije za pružanje odgovarajuće podrške u obrazovanju i vaspitanju, odnosno za izradu pedagoškog profila deteta.

Šta je to pedagoški profil?

Pedagoški profil je zapravo opis deteta i to u nekoliko oblasti: opisuje se učenje deteta i kako uči, način komunikacije sa drugima, socijalne veštine (odnosi sa drugim ljudima i sa drugom decom), samostalnost i briga o sebi i uslovi života. U svim ovim oblastima opisuje se šta je to što je u okviru njih detetu lako, u čemu je dete uspešno, šta voli i šta je već savladalo. Isto tako, utvrđuje se šta je to u čemu dete ima teškoće i u čemu mu je potrebna dodatna podrška. Tokom izrade pedagoškog profila vaša uloga je vrlo važna i potrebno je da razumete da treba da sa stručnim saradnicima škole i učiteljem/icom vašeg deteta podelite sve informacije koje imate. Na osnovu pedagoškog profila utvrđuju se prioriteti, odnosno oblici moguće podrške detetu da bi ono napredovalo.

Šta je škola obavezna da uradi nakon toga?

Posle izrade pedagoškog profila učitelj/ica ili nastavnici vašeg deteta pristupiće individualizovanom načinu rada (čl. 4. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje). To znači da je škola dužna da prilagodi prostor (to može značiti postavljanje rampe za decu koja su korisnici kolica, određivanje posebnog mesta za sedenje deteta, osmišljavanje nekih dodatnih i posebnih oblika aktivnosti ili izrade posebnog rasporeda). Isto tako, učitelj/ica mora da prilagodi metode rada, vodeći računa o načinu zadavanja zadataka, omogućavanja detetu da uči sporijim tempom od druge dece, posebnih načina ispitivanja, zadavanja posebnih zadataka, postavljanja pravila ponašanja i komunikacije.

Moje dete ima dosta teškoća u učenju i mislim da mu ove mere nisu dovoljne. Kako škola još može da mu pruži podršku?

Ukoliko mere individualizacije ne daju dovoljno rezultata, škola mora da pristupi izradi individualnog obrazovnog plana (čl. 5. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje). Individualni obrazovni plan je pisani dokument koji sadrži cilj obrazovno-vaspitnog rada, odnosno promenu koja dodatnom podrškom treba da se dostigne – šta je to što dete treba da nauči u narednom periodu, kao i aktivnosti koje treba da dovedu do te promene – šta je to tačno što će se sa detetom raditi. U IOP-u se precizno navode i osobe koje će detetu pružati dodatnu podršku, kao i vremenski rokovi. IOP može da se donese za deo ili oblast u okviru jednog predmeta, jedan predmet, grupu predmeta ili za sve predmete, kao i za vannastavne aktivnosti.

Kako da znam da li je škola izradila IOP za moje dete?

Predlog za izradu IOP-a može da podnese učitelj/ica, predmetni nastavnik/ica, stručni saradnik/ica, ali i roditelj. Predlog u kome se obrazlažu razlozi za izradu IOP-a kao i dokazi o prethodno organizovanom individualizovanom načinu rada sa detetom se pisanim putem podnosi Stručnom timu za inkluzivno obrazovanje koji formira direktor škole, a koji je svaka obrazovna ustanova, prema Zakonu o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja, dužna da ima. Ako Stručni tim za inkluzivno obrazovanje donese odluku da je detetu zaista potreban IOP, škola je dužna da vas pisanim putem obavesti da je podnet predlog za njegovu izradu. Tek nakon vaše pisane saglasnosti, škola, odnosno direktor škole će formirati tim za pružanje dodatne podrške vašem detetu (čl.6. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje).

Nisam siguran/na kakve su posledice ukoliko moje dete bude radilo prema IOP-u?

Uvek ćete tačno znati koji su ciljevi planirani za vaše dete, ko će mu i na koji način pružati podršku te kako i sami možete da mu pomognete. Detetu će biti lakše da usvaja potrebna znanja ukoliko mu način rada bude prilagođen. Važno je i da će dete biti ocenjivano ne u odnosu na drugu decu, već u odnosu na planirane ciljeve u svom IOP-u. Isto tako, to će mu omogućiti da na završnom ispitu ima prilagođene zadatke, u skladu sa IOP-om.

Ne treba da brinete, IOP nije stvar koja će „etiketirati“ vaše dete, već način da mu se pruži podrška i da mu se omogući da bolje uči i brže napreduje.

Šta se dešava ako ne dam saglasnost za izradu IOP-a?

Jako je važno da saradujete sa školom da bi svom detetu omogućili kvalitetno obrazovanje. Donošenje IOP-a može biti neophodno da bi mu se obezbedila potrebna podrška. Ukoliko se ipak odlučite da ne date saglasnost, škola će nastaviti sa merama individualizacije (čl. 6. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje).

Ko su članovi tima za pružanje dodatne podrške detetu i šta oni rade?

Obavezni članovi tima su: učitelj/ica, predmetni nastavnik/ica, razredni starešina, stručni saradnik/ica i roditelj. Ukoliko je to potrebno, u tim će se uključiti i pedagoški ili personalni asistent deteta.

Na predlog roditelja, u tim za pružanje dodatne podrške detetu škola je dužna da uključi i stručnjaka/stručnjakinju van škole, koji/a radi ili je radila sa detetom i koja ga dobro poznaje (čl. 8. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje, čl. 77. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja).

Šta radi ovaj tim?

Ovaj tim piše IOP i utvrđuje ciljeve za vaše dete. Vi ste ravnopravan član tima.

Prvi IOP koji bude bio napisan za vaše dete biće tzv. IOP po prilagođenom programu. To znači da će se vršiti samo neophodna prilagođavanja načina i metoda rada, načina ispitivanja, prilagođavanja prostora, prilagođavanje udžbenika ili nastavnih sredstava, ali se neće menjati ishodi obrazovanja – to znači da se neće menjati sadržaji onoga šta vaše dete uči (čl. 7. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje).

Kada se počinje sa sprovođenjem IOP-a po prilagođenom programu?

Nakon što tim za pružanje dodatne podrške detetu napiše IOP (ne zaboravite da u pisanju učestvujete i vi kao ravnopravan član tima), on se upućuje Stručnom timu za inkluzivno obrazovanje. Stručni tim može da predloži neke izmene ili da ga prosledi Pedagoškom kolegijumu škole na usvajanje. Vi svojim potpisom potvrđujete da ste saglasni da se on sprovodi. Nakon usvajanja IOP-a od strane Pedagoškog kolegijuma može da počne primena IOP-a (čl. 8. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje).

Da li se IOP menja i kada?

U toku prve godine rada po IOP-u, IOP se vrednuje najmanje jednom u tromesečju, a u sledećim godinama, najmanje jednom u toku polugodišta. To znači da će se tim za dodatnu podršku detetu sastati i utvrditi da li su ispunjeni ciljevi koji su u IOP-u postavljeni i eventualno, da utvrdi nove ciljeve i nove aktivnosti za naredni period. U slučaju da se pokaže da detetu IOP više nije potreban, ovaj tim može Stručnom timu za inkluzivno obrazovanje da podnese predlog za ukidanje IOP-a (čl. 10. i 11. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje).

Ukoliko se pokaže da detetu nije dovoljan stepen podrške predviđen IOP-om po prilagođenom programu, tim za pružanje dodatne podrške detetu (čiji ste i vi ravnopravan član) može podneti predlog Stručnom timu za inkluzivno obrazovanje za donošenje IOP-a po izmenjenom programu.

Šta je IOP po izmenjenom programu?

IOP po izmenjenom programu zapravo znači da će detetu biti izmenjeni ishodi obrazovanja – tj. da će se menjati sadržaji onoga što dete u školi uči (čl. 7. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje). Ova vrsta IOP-a možda neće biti potrebna za sve predmete već samo za one u kojima dete ima najviše teškoća, ali će svakako trebati velikom broju dece sa intelektualnim teškoćama.

To može da znači da će, ukoliko vaše dete ima problema sa matematikom, odnosno sa usvajanjem pojma broja, sa njim u školi raditi na ovim sadržajima i u vreme dok druga deca budu već uveliko učila razlomke ili množenje, sve dok ono ne bude savladalo ove sadržaje. Ili, ukoliko opismenjavanje vašeg deteta ide teško, ono će vežbati pisanje štampanim slovima ćirilice i onda kada njegovi školski drugovi i drugarice budu pisali po diktatu pisanim slovima latinice.

Izmena plana i programa je ozbiljna stvar. Kako da budem siguran/a da nije bilo zloupotreba i da je škola učinila svo potrebna prilagođavanja pre nego što se odlučila na ovaj korak?

Da bi bio donet IOP po izmenjenom programu i da bi počela njegova primena, potrebno je da se steknu određeni uslovi:

1. škola mora da izradi pedagoški profil (za to je potrebno da prođe određeno vreme tokom koga će ga učitelj/ica ili predmetni nastavnici dobro upoznati – ovo nije precizno regulisano pravilnikom, ali sigurno ne može biti kraće od jednoga meseca);

2. škola mora da pokuša sa merama individualizacije;
3. nakon primene mera individualizacije tokom određenog perioda (ni on nije precizno regulisan pravilnikom, ali opet je potrebno određeno vreme od nekoliko meseci da bi ove mere pokazale svoje efekte) škola može da počne proceduru za izradu IOP-a po prilagođenom programu;
4. posle primene i vrednovanja IOP-a po prilagođenom programu u trajanju od jednog tromesečja, može se podneti predlog Stručnom timu za inkluzivno obrazovanje za izradu IOP-a po izmenjenom programu za deo predmeta, jedan predmet, grupu predmeta, sve predmete ili za vannastavne aktivnosti;
5. da bi IOP po izmenjenom programu počeo da se primenjuje, neophodno je i mišljenje Interresorne komisije za procenu potreba za dodatnom obrazovnom, zdravstvenom i socijalnom podrškom detetu ili učeniku (čl. 7. Pravilnika o bližim uputstvima za utvrđivanje prava na individualni obrazovni plan, njegovu primenu i vrednovanje).

Kako se sprovodi postupak pred ovom komisijom i ko podnosi zahtev?

Mnogo više o ovom postupku možete pročitati u publikacijama Ministarstva prosvete „Osnovne informacije za roditelje dece kojoj je potrebna dodatna podrška u oblasti obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite“ i „Vodič za roditelje dece kojoj je potrebna dodatna podrška u oblasti obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite“ čije su autorke Biljana Janjić, Kosana Beker i Nataša Milojević.

Važno je da znate da postupak pred ovom komisijom možete pokrenuti sami, ili to može učiniti neka od zdravstvenih, ustanova socijalne zaštite ili obrazovnih ustanova, u ovom slučaju škola. Da bi se pokrenuo postupak po službenoj dužnosti, neophodna je vaša saglasnost.

Da li se zahtev ovoj komisiji podnosi samo zbog primene IOP-a po izmenjenom programu, ili iz još nekih razloga?

Postupak pred ovom komisijom može se pokrenuti u svim slučajevima kada je detetu potrebna dodatna podrška iz nekog od ova tri sistema koja zahteva i dodatna finansijska sredstva (čl. 98. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja). Komisija donosi zajedničko mišljenje i individualni plan podrške. Po pribavljenom mišljenju komisije, škola upućuje pisani zahtev osnivaču od koga zahteva finansijska sredstva (čl. 13. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja).

Šta je to dodatna podrška?

U osnovnu podršku spada sve ono na šta svi kao građani naše države imamo pravo – osnovna zdravstvena zaštita, upis u školu, obrazovanje, bez obzira na to da li se sprovode mere individualizacije ili IOP po prilagođenom programu, usluge socijalne zaštite kao što je dečiji dodatak, dnevni boravak, pomoć u kući, savetovanje, podrška za samostalan život itd. (Zakon o socijalnoj zaštiti, čl. 40.).

Ukoliko je vašem detetu potrebna još neka dodatna podrška, na pr. neki lek koji nije na pozitivnoj listi lekova Fonda za zdravstveno osiguranje, neko pomagalo, prilagođeni udžbenici i nastavna sredstva i sl., možete se obratiti ovoj Komisiji.

Kako počinje procedura pred Komisijom?

Potrebno je da popunjeni obrazac 1 koji je deo Pravilnika o dodatnoj obrazovnoj, zdravstvenoj i socijalnoj podršci detetu i učeniku, gde će se obrazložiti razlozi za pokretanje postupka, podnesete izabranom lekaru vašeg deteta. Izabrani lekar će u roku od 8 dana dopuniti ovaj zahtev podacima iz zdravstvenog kartona i proslediće ga Koordinatoru interresorne komisije koji je zaposlen u opštinskoj upravi.

Ako tako odlučim da li i kako mogu da svoje dete upišem u specijalnu školu?

Već je rečeno da odluku o vrsti škole donose roditelji deteta. Redovna škola ne sme da vas odbije ukoliko odlučite da u nju želite da upišete svoje dete.

Ako donesete odluku da upišete dete u specijalnu školu (školu za obrazovanje učenika sa smetnjama u razvoju), to možete učiniti na osnovu procene potreba za pružanjem dodatne obrazovne, zdravstvene ili socijalne podrške učeniku. To znači da morate da pokrenete postupak pred Interresornom komisijom.

Na kakve sve oblike podrške dete ima pravo ako pohađa specijalnu školu?

Specijalne škole su dužne da deci pružaju istu vrstu podrške kao i redovne, dakle da za svako dete izrađuju individualni obrazovni plan.

Šta je to pedagoški asistent?

Pedagoški asistent pruža pomoć i dodatnu podršku deci i učenicima, u skladu sa njihovim potrebama i pruža pomoć nastavnicima, vaspitačima i stručnim saradnicima u cilju unapređivanja njihovog rada sa decom i učenicima kojima je potrebna dodatna obrazovna podrška. Jednostavnije rečeno, pedagoški asistent saraduje sa nastavnicima i zajedno sa njima pruža podršku deci kojoj je to potrebno. On/a može biti angažovan/a samo za jedno dete, ali i za više dece u jednom razredu, ili u više razreda. Angažovanje pedagoškog asistenta se planira – trebalo bi tačno da se zna kom detetu pruža podršku, za koje aktivnosti, koliko dugo, koliko često. Zapravo, potreba za angažovanjem asistenta proističe iz pedagoškog profila (čl. 117. Zakona o osnovama sistema obrazovanja i vaspitanja).

Koja je razlika između pedagoškog i personalnog asistenta?

Dok je pedagoški asistent asistent nastavnicima i deci tokom nastavnog procesa, personalni asistent (u zakonu se koristi termin **lični pratilac deteta**) pruža podršku samom detetu, ali nevezano za nastavu – on/a može biti angažovan/a za vođenje i dovođenje deteta iz i u školu, može pružati podršku detetu koje se otežano kreće, podršku prilikom oblačenja, presvlačenja, ishrane, odlaska u toalet i drugo.

